

Länsbibliotek Dalarna

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Kompletterande åtgärder

Länsbiblioteket har haft flera vakanser på personalsidan. På grund av detta har vi inte behövt vidta några kompletterande åtgärder.

Verksamhet – viktiga mål och händelser

Lagstadgad biblioteksplan för landstingets biblioteksverksamheter 2016-2018 antogs av landstingsfullmäktige den 29/2 2016.

Samverkan

Under våren pågick en process om fördjupat bibliotekssamarbete mellan kommunbiblioteken i dialog med länets bibliotekschefer. Syftet är att förbättra tillgången till biblioteksverksamhet för Dalarnas invånare. I maj fattade bibliotekscheferna beslut om att inleda en förstudie om tekniska, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för bibliotekssamarbetet. Projektledaren tillträdde i oktober och arbetar sex månader. Förstudien omfattar både dialog, kunskaphöjning och kartläggning av förutsättningarna för samverkan. Dialogtillfällen i hittills fem kommuner, ett internat för bibliotekschefer och ett bibliotekschefsmöte har under hösten vikts åt frågan. Finansiering har skett genom att delar av länsbibliotekets vakanser på personalsidan har tagits i anspråk. Kultur- och bildningsnämnden fick information om förstudien vid sitt möte i december.

Tillsammans med cheferna för Film i Dalarna och Enheten för scen, dans, konst har länsbibliotekschefen förberett en framtida samlokalisering av de tre verksamheterna genom att utforma en gemensam beskrivning av lokalbehoven. I september fick vi klartecken att kontakta Landstingsfastigheter för att hitta lämplig lokal. Det arbetet har inletts under senare delen av hösten.

Länsbiblioteket samarbetar med de regionala biblioteksverksamheterna i Värmlands, Gävleborgs och Uppsala län om projektet Dela läslust 2015-2017. Projektet är ett metodutvecklingsprojekt om läsfrämjande för bibliotekspersonal och leds i vårt län av bibliotekskonsulenterna. Projektet delfinansieras av utvecklingsmedel från Statens Kulturråd. I september ansökte vi om förlängd projekttid med ett kvartal till och med 30/4 2017, vilket beviljades av Kulturrådet. Anledningen var att det behövdes mera tid till de planerade projektaktiviteterna.

I december ordnades Tryckfrihetens dag på Dalarnas museum. Dagen var ett samarrangemang mellan Dalarnas tidningar, Dala-Demokraten, Dalarnas museum och Länsbibliotek Dalarna.

Gagnefs Kultur- och fritidsnämnd fick i maj en presentation av Länsbibliotek Dalarnas verksamhet och vad vi gör för kommunbiblioteken.

Länsbibliotekschefen invaldes i maj i styrelsen för Sveriges Länsbibliotekarier, som är ett sammanhang för samverkan mellan regionala biblioteksverksamheter i Sverige.

Projektet om Wingborgs dalabibliografi har drivits i samverkan med Dalarnas biblioteksförbund under året och närmar sig fullbord.

Dialog har förts med föreningen Litteraturens Hus i Dalarna i syfte att 2017 samverka om fortbildning för biblioteks-personal om bokbranschen och villkoren för ordkonstnärer.

Internationellt

Tillsammans med landstingets fristadsfotograf och samordnare åkte en bibliotekskonsulent till Paris i april för att delta i ICORN General Assembly och representera Landstinget Dalarna vid mötet.

Läsfrämjande

Under året har tre stora studiedagar arrangerats inom projekt Dela läslust i Dalarna. Teman var: Läsfrämjande och mångspråk, muntlig framställning respektive läsning och litteratur i digitaliseringens tidevarv. En dag om att göra podcast genomfördes i Falun i maj och en dag för inspiration och erfarenhetsutbyte om läslust hölls i Orsa i juni. Projektet Tvättstugebibliotek i Smedjebacken hade ett avslutningsseminarium med erfarenhetsdelning och studiebesök till de tre tvättstugorna som fått bibliotek.

Tre kommuner anmälde intresse för att låta Länsbiblioteket tillämpa en modell för att undersöka tjänstekvalitet i bibliotekens läsfrämjande verksamhet. Bibliotekskonsulenterna har undersökt högläsning av noveller i Mora, sagostund i Borlänge och visningar för sexåringar i Falun. Metoden går ut på att reflektera tillsammans med personalen om vad som skapar god kvalitet i den aktuella verksamheten genom att hitta markörer för kvalitet utifrån ett tiotal olika parametrar för tjänstekvalitet. Arbetet har gett goda erfarenheter som kan tillämpas i ett vidare sammanhang när man vill titta på kvalitetsutveckling. Resultaten används som en del av utvärderingen av projekt Dela läslust.

Länsmötet med tema läsfrämjande genomfördes i samarbete med Dalarnas Biblioteksförbund.

I december beviljades projektet Läslyft Dalarna 400 000 kr av Statens Kulturråd. Projektet, som startar 2017, är ett samarbete mellan Skådebanan, Dalarnas Bildningsförbund och Länsbiblioteket. Under året har en förstudie för projektet genomförts, där olika aktörers läsfrämjande verksamhet har kartlagts för att redovisas i en skrift som Länsbiblioteket finansierade. Skriften presenteras i början av 2017.

Mångspråkig biblioteksservice

Under våren samlade länsbiblioteket en strategigrupp med fyra bibliotekschefer för att förnya formerna för den mångspråkiga medieförsörjningen i länet genom ökat samarbete. Syftet är att höja kvaliteten och öka likvärdigheten mellan kommunerna. Bibliotekscheferna beslutade i november att den digitala tjänsten Press Reader ska finnas på alla Dalarnas kommunbibliotek från 2017. I december ordnades en studiedag på temat Ladda ner din

tidning, där Press reader som innehåller 5000 tidningar och tidskrifter från 100 länder på 60 språk presenterades.

Länsbiblioteket ordnade en studiedag i mars med tema bibliotek och flyktingar för att öka bibliotekspersonalens kunskap om flyktingars villkor. Representant från Migrationsverket föreläste om asylprocessen och Studieförbundet NBV berättade om sitt arbete med nyanlända.

Litteratur

Under året har förnyelsen av webbplatsen Dalalitteraturen.se gått i mål. Lansering skedde i maj i Falun i samarbete med Falu stadsbibliotek. Webbplatsen presenterades vid ett kvällsevenemang för allmänheten. Fyra dalaförfattare framträdde för ett 40-tal deltagare.

En kartläggning av litteraturområdet har genomförts under hösten och vintern. Syftet är att göra ett underlag som kan användas för uppdraget i Kultur- och bildningsplanen att under planperioden utforma en strategi för litteraturområdet. Projektledare har rekryterats. Förvaltningens samverkansstrateg och en bibliotekskonsulent har koordinerat projektet. Som styrgrupp har förvaltningschef, Bildningsförbundets ordförande och länsbibliotekschef fungerat. Projektledaren har genomfört ett trettiotal dialoger med ordkonstnärer, föreningsliv och bibliotek under hösten. Dessutom har studieförbund, litterära sällskap med flera svarat på enkäter. Resultatet av kartläggningen presenteras i februari 2017. Finansiering av projektledare har skett genom att ta delar av personalvakanserna i anspråk.

Digital delaktighet

Efter flera års vakans på tjänsten som konsulent för digital delaktighet tillträdde ny medarbetare i september. Konsulenten har under hösten besökt 11 av Dalarnas kommunbibliotek och haft dialog om deras arbete med digital delaktighet och deras kompetensbehov. Hon har också handlett bibliotekspersonal i Mora och Leksand när de arrangerat "Barnhack" som är ett arrangemang då barn får prova på att programmera och göra digitala berättelser. Syftet är att öka förståelsen för hur datorer och digitala verktyg fungerar, att det faktiskt är människor som bestämmer vad datorn ska göra och vad som händer i spelet. En studiedag för bibliotek och nyckelpersoner i kommunerna ordnades i december på temat Digital delaktighet i praktiken.

Mål och styrkort från landstings-/ verksamhetsplan	Prognos helår
Länsbibliotek Dalarna är en aktiv och drivande samarbetspart regionalt och nationellt	●
Länsbibliotek Dalarna uppfattas av länets bibliotekschefer som ett gott och relevant stöd för biblioteksutvecklingen i kommunerna	●
Alla anställda ska ha personliga utvecklingsmål, överenskomna med chefen, som följs upp	●
Arbetsglädje minst 67 i medarbetarenkät	●?

Frisknärvaron ska öka eller inte minska 2016 jämfört med 2015	■
Enheten ska ha en ekonomi i balans där enheten håller sin budget	●
Dialog inom och utom landstinget för att möta nya behov, t e x beträffande nyanlända.	●
Ökat samarbete mellan förvaltningens kulturverksamheter	▲

Korttidssjukfrånvaron har ökat något. Det beror på sjukskrivningar som inte varit arbetsrelaterade. Ökat samarbete mellan kulturverksamheterna är påbörjat.

Nyckeltal / Kvalitet	Resultat	Mål	Måluppfyllelse
Antal kommuner där aktiviteter bedrivits	15	15	●
Antal kommuner där aktiviteter för barn och unga bedrivits	15	15	●

Verksamhetsstatistik	Uffall 2016	Uffall 2015
Fjärrlån	2941	3 335
- varav talböcker	0	0
Antal depositioner	60	99
- varav på invandrarpråk	48	84
- varav på övriga språk	12	15
Antal arrangemang totalt	83	92*)
- varav kurs/studiedag	9	1
- varav arbetsmöten	72	43
- varav större evenemang	1	4
- varav litterära arrangemang	1	1
Antal deltagare på arrangemang	1082	982
Konsulentbesök till kommunerna för dialog och rådgivning (stödtillfällen)	71	44

*) Felsummering 2015, ska vara 49. Av misstag summerades även konsulentbesöken till arrangemangen.

Antalet fjärrlån fortsätter att sjunka. Minskningen från 2015 är 12 %. Detta ger stöd åt den förändring av verksamheten som kommer att genomföras i samband med pensionsavgång efter sommaren 2017, då länsbiblioteket inte längre kan vara involverade i den praktiska mediehanteringen. Kommunerna tar då ett kollektivt ansvar och samverkar om medieförsörjningen. Det höga antalet stödtillfällen beror på att vi har haft tre projekt som under hösten haft intensiv dialog med kommunbiblioteken. Siffrorna för arrangemang och stödtillfällen speglar verksamhetens karaktär, där basen är dialog, nätverk och

relationsbyggande i syfte att Dalarnas invånare ska få bättre biblioteksverksamhet.

Framtiden

Källkritik, nyhetsvärdering och faktakoll är områden där samhället möter utmaningar som i förlängningen påverkar vår demokrati. Begreppet MIK betyder Medie- och informationskunnighet. Det handlar om invånarnas kunnskap ifråga om att söka, värdera, kritiskt granska och använda digital information. Kultur- och bildningsverksamheter som bibliotek, folkbildning och många andra behöver samverka för att öka invånarnas kompetens och medvetenhet. Den nationella biblioteksstrategin har lämnat förslag till regeringen på satsningen ” Digitalt först med användaren i fokus”, där biblioteken föreslås ge Sveriges invånare ett digitalt kompetenslyft. Länsbiblioteket kommer att fokusera MIK de närmaste åren. Det är en fråga om demokrati. Att främja läsning faller också inom begreppet demokratifrämjande. Här ser vi behov av att öka invånarnas tillgång till tillgängliga och digitala medier. Inte minst gäller det människor med funktionsnedsättning eller annat modersmål än svenska. För att kunna fylla sitt uppdrag att stärka biblioteken i de här viktiga frågorna behöver länsbiblioteket se till att ha tillräckliga resurser som kan användas flexibelt och på det mest strategiska sättet.

Ekonomi

Resultat-räkning	2016			2015	
	Ack utfall *	Prognos	Budget	Resultat	
(mkr)					
Intäkter	7,0	12,4%	7,4	7,4	6,2
-varav Landstingsbidrag	3,9	0,1	3,9	3,9	3,9
Kostnader	-6,7	12,6%	-7,2	-7,4	-6,0
-varav löner exkl soc avg	-2,7	9,5%	-2,7	-2,9	-2,5
-varav inhyrd personal	0	0	0	0	0
Över-/underskott	0,3		0,2	0	0,3

Minskningen av lönekostnad beror på vakanser på personalsidan. Vakanserna togs till största delen i anspråk för projektanställningar under andra halvåret.

Kostnadsutveckling	Budget 2016	Resultat 2016
Kostnadsutveckling %	23%	12%

Den höga kostnadsutvecklingen beror på projektet Dela Läslust som finansieras med medel från Kulturrådet där Dalarna är projektägare för fyra samverkande län. Med hänsyn till det skulle utvecklingen i respektive ruta ovan varit 2,8 respektive 1%.

Personal

Året har kännetecknats av förändringar på personalsidan:

En ny medarbetare tillträdde 1 januari som biblioteks-konsulent för barn & unga och läsfrämjande. En mångårig medarbetare gick i pension 30 april. Händelsen uppmärksammades med produktion av en skrift som speglar Länsbibliotekets verksamhet under en följd av år genom tre seniora medarbetares ögon. Ytterligare en ny medarbetare tillträdde som bibliotekskonsulent för digital delaktighet och demokrati i mitten av september. En kulturvetare tillträdde som projektledare för kartläggning av litteraturområdet 1 augusti. Uppdraget omfattar 6 månader. En bibliotekarie tillträdde i oktober som projektledare för förstudien om fördjupat bibliotekssamarbete, ett uppdrag på 6 månader. En senior bibliotekarie har varit projektanställd på halvtid under året för projektet Wingborgs dalabibliografi.

Pensionsavgången har aktualiserat frågan om ett närmare samarbete mellan Länsbiblioteket, Film i Dalarna och Enheten för Scen, dans, konst. Den tidigare assistenttjänsten har gjorts om till en administrativ samordnartjänst som delas mellan Länsbibliotek Dalarna, Film i Dalarna och Enheten för Scen, dans, konst. Tjänsten som tillsattes i början av 2017.

Årsarbetare och anställda	2016	2015	Förändring mot föregående år
Antal faktiska årsarbetare	7,8	6,43	21,4%
Antal anställda	9	7	28,6%

Antal faktiska årsarbetare och anställda mäts periodens sista dag.

Ökningen av antalet personer förklaras av att länsbiblioteket hade tre projektanställda under året, vilket möjliggjordes av vakanser och föräldraledighet.

Arbetad tid	2016	2015	Förändring mot föregående år
Budget Arbetad tid timmar, anställda	12 215	-	-
Arbetad tid timmar, anställda	10 875	10 152	7,1%
-varav timanställda	943	663	42,2%
-varav mertid/övertid samtlig personal	7	89	-92,1%

Projektanställningarna nådde inte upp till den volym som vakanser och föräldraledighet skapade.

Sjukfrånvaro	2016	2015	Förändring procentenheter föregående år
Mål för Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	x,x%	-	-
Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	1,6%	3,3%	-1,7
Korttidssjukfrånvaro (dag1-14) i % av ordinarie arbetstid	1,6%	1,3%	0,3

Frisknärvaro	2016	2015
Andel personer som har max 5 sjukdagar under ett år, uttryckt i %	50	57,1

Den totala sjukfrånvaron har minskat jämfört med 2015, vilket beror på en längre tids sjukskrivning det året. Korttidsfrånvaron har ökat lite, men det har inte arbetsrelaterade orsaker.

I lönervisionsarbetet kan noteras att nivån på konsulentlönerna, som vid ingången av 2016 låg i mitten av spannet av bibliotekskonsulentlöner i riket, hade sjunkit i nivå jämfört med övriga landet efter lönerrevisionen. Uppskattningen bygger på insamlade uppgifter från nätverket av chefer för landets regionala biblioteksverksamheter.

Arbetsmiljö- och miljöarbete

Företagshälsovården har anlitats för förebyggande insatser på individnivå under året. Två gånger i år har verksamheten följt upp riskbedömningen för stress och samtalat om den vid APT, vilket är ett bra sätt att prata om arbetsklimat, förebygga stress och förtydliga ambitionsnivå.

Länsbibliotekets största miljöpåverkan är tjänsteresor, vilket med vårt dialoginriktade arbetssätt är nödvändigt. Användningen av egen bil har ökat under året på grund av det inte alltid varit praktiskt för de projektanställda (pga bostadsort) att använda bilpoolen. Att kombinera fysiska möten med digitala möten är ett utvecklingsområde för oss, både tekniskt och när det gäller metoder.

Brandskyddsarbete

I samarbete med de andra verksamheterna på plan 4 i Stadshuset i Falun genomfördes en utrymningsövning i juni.

Maria Törmfeldt
Verksamhetschef
Länsbibliotek Dalarna